

Давид Фоенкинос - „Шарлот“

Шарлот се е научила да чете името си върху надгробен камък.

Тя не е първата Шарлот.

Леля ѝ, сестрата на майка ѝ, също се е казвала така.

Двете сестри са неразделни, до една ноемврийска вечер на 1913 година.

Франциска и Шарлот пеят, танцуват, смеят се заедно.

Без никога да прекаляват.

Щастието им е някак съдържано.

Това може би се дължи на строгия характер на баща им.

Интелектуалец, който се интересува от изкуство и старини.

За когото няма нищо по-завладяващо от римските останки.

Майка им е по-нежна.

Но в нежността ѝ прозира тъга.

Животът ѝ е поредица от драми.

По-нататък ще стигнем до тях.

Нека останем още малко с Шарлот.

Първата Шарлот.

Тя е хубава, косата ѝ е дълга и черна като обещание.

Всичко тръгва от забавянето.

Постепенно Шарлот започва да яде, да ходи, да чете, да прави всичко по-бавно.

Нещо в нея изостава.

Меланхолията явно прониква в тялото ѝ.

Пагубна меланхолия, от която няма връщане назад.

Щастието се превръща в недостъпен остров, останал в миналото.

Никой не забелязва появата на забавянето.

Толкова е подмолно.

Сравняват двете сестри.

Едната просто се усмихва повече от другата.

Шарлот може би малко прекалява с мечтанията, нищо повече.

Но през това време нощта я завладява.

Нощта, която ще дойде и ще бъде последна.

Студена ноемврийска вечер.

Докато всички спят, Шарлот става.

Взема си някои неща, сякаш тръгва на път.

Скован от подранилата зима, градът изглежда неподвижен.

Тя току-що е станала на осемнайсет.

Върви бързо към крайната си цел.

Един мост. Мост, който обожава.

Мястото на стаения ѝ мрак.

Отдавна знае, че това ще е последният мост.

Тя скача в черната нощ, без никой да я види.

Не се поколебава нито за миг.

Пада в ледената вода, превръщайки смъртта си в наказание.

Рано сутринта откриват тялото ѝ изхвърлено на брега.

Съвсем е посиняло на места.

Родителите и сестра ѝ се събуждат с новината.
Бащата застива в мълчание.
Сестрата плаче.
Майката вие от болка.

На другия ден вестниците споменават за младото момиче.
Кое е сложило край на живота си без никакво обяснение.
Може би именно това е най-скандалното.
Насилие, което се добавя към насилието.
Защо?
Сестрата на Шарлот приема това самоубийство като удар по отношенията им.
Чувства се отговорна.
Нищо не е видяла, нищо не е разбрала от забавянето.
Продължава напред с натежало от вина сърце.

2

Родителите и сестрата не присъстват на погребението.
Съсипани са.
Сигурно изпитват и известен срам.
По-добре да избегнат погледа на другите.

Така минават няколко месеца.
В невъзможност да общуват с външния свят.
Дълъг период на мълчание.
Ако проговорят, има опасност да споменат Шарлот.
Тя се крие зад всяка дума.
Единствено мълчанието може да помогне на оцелелите да продължат напред.
Докато Франциска не докосва пианото.
Изсвирва нещо, запява тихо.
Родителите ѝ се приближават.
И оставят удивлението от тази проява на живот да ги завладее.

Страната влиза във война и може би така е по-добре.
Хаосът е подходящ фон на мъката им.
За първи път конфликтът е световен.
Сараево събаря империите от миналото.
Милиони хора се отправят към смъртта си.
Бъдещето се решава в дълги, изкопани в земята тунели.
Франциска взема решение да стане медицинска сестра.
Тя иска да се грижи за ранените, да лекува болните, да съживява мъртвите.
И разбира се, да се чувства полезна.
Тя, която непрестанно живее с чувството, че е била безполезна.
Майка ѝ е ужасена от решението ѝ.
Отношенията се обтягат, избухват караници.
Война във войната.
Нищо не е в състояние да разколебае Франциска, тя постъпва на служба в армията.
И се озовава близо до опасните зони.
Постъпката ѝ се тълкува като смелост.
Но тя просто вече не се страхува от смъртта.

В разгара на боевете среща Алберт Саломон.
Един от най-младите хирурзи.
Той е много висок и много съсредоточен.
От хората, които изглеждат забързани дори когато са в покой.
Ръководи временна болница.
На фронта, във Франция.
Майка му и баща му са починали, медицината е заместила семейството му.
Той е обсебен от работата си, нищо не го отклонява от мисията му.
Жените като че ли не го интересуват твърде.
Едва е забелязал присъствието на новата медицинска сестра.
А тя не спира да му се усмихва.
За щастие, една случка променя историята.
Алберт кихва по време на операция.
Носът му потича, трябва да го избърше.
Но ръцете му са заети с червата на един войник.
Франциска приближава кърпичка до носа му.
В този миг той най-сетне я поглежда.

Една година по-късно Алберт събира смелост.
Смелостта си на хирург.
И посещава родителите на Франциска.
Те са толкова хладни, че той изгубва ума и дума.
За какво точно е дошъл?
Ами да... за да поиска ръ... ката на... дъщеря им.
Да поиска какво?, изръмжава бащата.
Не му трябва тази върлина за зет.
Със сигурност не заслужава да се ожени за една Грунвалд.
Но Франциска настоява.
Казва, че е много влюбена.
Не могат да бъдат сигурни.
Но тя никога не е била по капризите.
Откакто Шарлот си е отишла, животът е сведен до най-същественото.

В крайна сметка родителите отстъпват.
Правят усилие да се позарадват.
Да се поусмихнат.
Дори купуват цветя.
В хола им толкова отдавна не е имало цветове.
Листенцата донасят някакво възраждане.
Въпреки това на сватбата двамата са с погребални физиономии.

3

Още първите дни Франциска остава сама.
Това ли бил животът в двойка?
Алберт се е върнал на фронта.
Войната буксува, изглежда безкрайна.
В окопите е истинска касапница.
Дано само мъжът ѝ не загине.

Тя не иска да е вдовица.
И бездруго вече е...
Виж ти, как ли се казва, когато изгубиш сестра си?
Никак, не съществува дума за това.
Понякога речникът е безмълвен.
Сякаш самият той се ужасява от болката.

Младоженката броди из големия апартамент.
На първия етаж на буржоазна сграда в „Шарлотенбург“.
Кварталът на Шарлот.
Намира се на „Виландштрасе“ номер 15, близо до „Савиниплац“.
Често съм се разхождал по тази улица.
Обичах квартала на Шарлот още преди да знам коя е тя.
През 2004 година исках да озаглавя един роман „Савиниплац“.
Името отекваше в съзнанието ми по особен начин.
Нещо в него ме привличаше, без да знам какво.

Един дълъг коридор прекосява апартамента.
Франциска често сяда да чете в него.
Така се чувства на границата на дома си.
Днес затваря книгата си съвсем скоро.
Отправя се към банята, завило ѝ се е свят.
Напръсква лицето си с вода.
Стигат ѝ няколко секунди, за да разбере.

Алберт получава писмо, докато се занимава с един ранен.
При вида на пребледнялото му лице един болногледач тревожно го пита какво има.
Жена ми е бременна, въздъхва най-сетне той.
През следващите месеци се опитва да се връща в Берлин възможно най-често.
Но повечето време Франциска е сама с корема си.
Тя се разхожда из коридора и вече говори на детето си.
Толкова е нетърпелива да сложи край на самотата си.
Избавлението идва на 16 април 1917 година.
Появата на една героиня.
Но и на едно бебе, което не спира да плаче.
Сякаш не приема раждането си.

Франциска иска да я кръсти Шарлот, в памет на сестра си.
Алберт отказва детето да носи името на мъртва.
Още повече самоубийца.
Франциска негодува, плаче, изпада в ярост.
Смята, че това е начин да продължи живота ѝ.
Бъди разумна, моля те, повтаря ѝ Алберт.
Напразно, много добре знае, че не е.
Затова и я обича, заради тихата ѝ лудост.
Заради непрестанните ѝ превъплъщения в различна жена.
Ту свободна, ту подчинена, ту трескава, ту блестяща.
Той чувства, че борбата е безсмислена.
А и на кого ли му се бори по време на война?
И така, бебето ще се казва Шарлот.